

Víctor Terradellas, un pont entre Catalunya i el món

El passat 31 d'agost de 2025 va morir a Tarragona, víctima d'un ictus, **Víctor Terradellas i Maré Tenia** 62 anys. La seva trajectòria vital i política va estar marcada per una mateixa idea: la convicció que Catalunya havia de dialogar amb el món i que la solidaritat, la cooperació i la diplomàcia popular eren camins per construir futur.

Nascut a Reus el 1962, va créixer en una ciutat que batejava amb cultura, associacionisme i compromís. Des de jove va sentir la crida de la política i de la cooperació internacional, i això el portaria a fundar organitzacions com **IGMAN Acció Solidària**, amb les quals va treballar en zones de conflicte com els Balcans, l'Afganistan o el Kurdistan. Aquells projectes parlaven d'una persona inquieta, ambiciosa, que volia obrir finestres al món quan a Catalunya encara n'hi havia moltes de tancades.

Amb la creació de la **Fundació CATmón** i les revistes ONGC i Catalan International View, Terradellas va consolidar una xarxa d'iniciatives culturals i polítiques que tenien un mateix objectiu: explicar Catalunya més enllà de les seves fronteres i demostrar que un petit país podia tenir veu pròpia.

El 2011 va fer el salt a la primera línia política, quan va ser nomenat **secretari de relacions internacionals de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC)**. Aquell càrrec li va permetre teixir contactes arreu i situar la qüestió catalana en taules de debat internacionals. Era l'època del Procés, i ell hi va posar tota la seva energia.

El seu nom va quedar inevitablement lligat a les polèmiques i investigacions judicials que van sacsejar els anys següents. Però més enllà de la crònica política i mediàtica, Terradellas va

ser també una persona propera, ambiciosa i incansable. Els qui el coneixiem destaquem la seva passió per les causes en què creia, la seva tossuderia i, alhora, la seva capacitat de generar complicitats.

El 2017 va ser un dels signants del manifest "Per la República Catalana", en ple moment de tensió històrica. Després, enmig de la confusió i les investigacions, es va apartar a poc a poc de la primera línia. Tanmateix, mai no va deixar de treballar, de pensar i d'imaginar nous camins per al país.

Fa un parell d'anys es va apropar a Reagrupament amb la idea d'utilitzar la nostre Associació per fer de pal de paller dels petits partits i associacions independentistes i aconseguir, fora dels gran partits processistes una majoria parlamentària per poder proclamar la Independència. Malauradament no ho vam aconseguir.

El seu **llegat** és ple de clarobscur, com passa sovint amb les figures que sacsegen i incomoden. Però també és el d'un home que va creure que Catalunya havia de mirar lluny, que no podia tancar-se en ella mateixa, que havia d'explicar-se i fer-se entendre al món.

Avui, més enllà de judicis i titulars, queda la imatge d'un **activista incansable**, d'un **diplomàtic de trinxera**, d'un **home de Reus que va somiar un país lliure i connectat al món**. La seva absència ens recorda que la política no és només institucions i càrrecs, sinó també la passió, el risc i el compromís personal que deixen empremta. Et trobarem a faltar Víctor!.

Descansi en pau, Víctor Terradellas.

Albert Aragonès
President de Reagrupament

Sumari

República catalana o estat català

per Roser Garcia

PÀGINA 2

Sí, jo també crec que, l'independentisme a casa nostra, està tocant fons

per Teresa Casals

PÀGINA 3

La sardana, ambaixadora de Catalunya

per Ramon Alonso

PÀGINA 4

Transversalitat i unitat: l'ANC en el punt de mira

per Nicolau Sagrera

PÀGINA 5

Que què?

per Oriol Bonastre

PÀGINA 6

República catalana o estat català

Quan el 10 d'octubre de 2017 el President Puigdemont proclamà l'Estat Català en forma de República va ser un fet efímer, però no pas aïllat i esporàdic. Fou un episodi més, esperem que el penúltim, en la lluita per la recerca de la llibertat.

El problema no rau en la desfeta de 1714, el big-bang de la situació, es troba a la **Unió dinàstica del segle XV** (1), al 1475 pel matrimoni de Ferran II, Comte de Barcelona, Rei d'Aragó, etc. etc., amb la seva parenta Isabel I de Castella. Després del matrimoni ell serà Ferran V de Castella i ella no passarà de consort als dominis de Ferran.

Malgrat les disposicions de Ferran, per tal que el seu matrimoni no anés més enllà d'una unió dinàstica, el cert és que aquest conveni desigual ha perjudicat, i molt, al Principat.

Menys de dos segles després ja es va posar de manifest el desig i la voluntat del Principat de trencar amb el poder polític espanyol que representa Castella; episodis que s'han anat repetint (fins a 8 vegades), fins arribar on som:

- 1640/1641. República Catalana. El 20 de setembre de 1640 els Braços Generals, presidits per en Pau Claris, assumiren la sobirania i el poder efectiu del país. Entre els exercits de Felip IV i la pressió diplomàtica francesa, els Braços accepten la República Catalana, sota la protecció de França, el 17 de gener del 1641. A partir de desembre de 1641 Lluís XIII fou Comte de Barcelona, succeït pel seu fill Lluís XIV fins que al 1652 Felip IV "reincorporà" Catalunya a la seva monarquia.

- 1712/1714. Converses per acabar la Guerra de Successió.

Proposta de l'emperador d'Àustria, Carles VI, d'una República Catalana sota la protecció anglesa. A Utrecht es signà el "Conveni d'armistici i evacuació de Catalunya". Finalment els anglesos cediren davant el Borbó i els catalans vàrem perdre totes les llibertats.

- 1793 La Guerra Gran. Els francesos proposen, sense èxit la creació d'una República agermanada.

- 1810. Napoleó "dona" la independència a Catalunya sota la tutela de França. Al 1812 s'annexiona Catalunya fins al 1814.

- 1873. En el marc de la 1a. República espanyola, El 9 de març la Diputació de Barcelona proclama l'Estat Català dins la Federació Espanyola, promoguda pel diputat Baldomer Lostau i amb l'oposició d'Estanislau Figueras i Pi i Margall ... Els prometeren que dissoldrien l'exercit espanyol a Catalunya ... **s'ho van creure (2)** i aconseguiren que la Diputació desconvocés la proclamació.

- 1931. El 14 d'abril en Francesc Macià proclama la República Catalana con a estat integrant d'una Confederació de pobles Ibèrics. Un èxit, temporal, amb menys durada que al 1641 però amb més conseqüències.

Abans, el 2 d'octubre de 1928, a L'Havana, l'Assemblea Constituent del Separatisme Català, aprovà una Constitució provisional de la República Catalana.

Art. 1: El poble de Catalunya, en exercici del dret immanent que li correspon, de donar-se per voluntat pròpia i sense ingerències estranyes la seva organització política, es constitueix en Estat independent i sobirà i adopta, com a forma

de govern, la República tècnico-democràtica representativa.

El govern provisional de la República (espanyola) obliga a Macià a retirar la proposta el 17 d'abril. (3), de la República Catalana com a estat integrant de la Federació Ibèrica. Reculada que va fer que mai entrés en vigor la Constitució de l'Havana.

- 1934. A l'octubre Lluís Companys proclama l'Estat Català dins l'auto proposada República Federal Espanyola. Es tracta d'un estat federal, no separatista. El colofó és la Guerra Civil.

Es tracta d'un final obert per tant, **les conclusions són lliures**. Al llegir les dades cadascú pot prendre els determinis que consideri escaients.

(1) Unió merament dinàstica. Ferran mai va voler unificar les seves possessions amb Castella. Ho demostren a bastament les seves accions:

- Els pactes prematrimonials, que establien:
 - a) El primer hereu mascle heretarà Castella
 - b) El segon hereu mascle heretarà els dominis de Ferran
- Segon matrimoni amb un hereu mort, acabat de nàixer (l'Infant Joan) fill de Ferran II i Germana de Foix
- La seva mort als 63 anys, fent servir afrodisíacs en la recerca de l'hereu mascle, (al territoris on manava Ferran funcionava -més per costum que no pas per llei- la Llei Sàlica i per tant les filles no li servien).

(2) Res de nou. Prometre no compromet als espanyols (sic)

(3) Dos dels tres ministres que varen venir a parlar amb Macià eren catalans: Fernando de los Rios, Marcel·lí Domingo i Nicolau d'Olwer.

Bibliografia:

Ernest Belenguier, *Fernando el católico*. Josep Xaubet Vilanova, *La República Catalana: retornar a Catalunya la categoria d'Estat (14-04-2017)*

Roser Garcia

Sí, jo també crec que, l'independentisme a casa nostra, està tocant fons

A l'entorn de la Diada Nacional de Catalunya, en Lluís Llach, president de l'Assemblea de Catalunya va concedir una entrevista on, a part d'altres consideracions molt interessants sobre l'independentisme, deia; «No havia vist mai la nació catalana tan en perill com ara (Vilaweb, 7 de set. 2025)». Em sap greu haver de reconèixer-ho, però jo també tinc la sensació que l'independentisme, a casa nostra, està tocant fons.

No és el moment d'ensorrar-nos i llepar-nos les ferides. Comparteixo, també, les paraules d'en Llach, quan diu: «Ens hem de saber perdonar el fracàs de l'1 d'octubre i aprendre'n les lliçons»

Per què hem arribat al punt en el qual ens trobem? És evident que el fet de pertànyer a un estat centralista, uniformador i amb una democràcia gens consolidada, és un factor determinant. «A por ellos» no és l'actitud responsable ni democràtica que hom espera d'un estat que respon amb porres i amb el 155 a unes aspiracions legítimes que es van manifestar votant pacíficament.

Costa assenyalar els errors flagrants que, a parer meu, hem comès els independentistes, no tots amb la mateixa proporció.

En els primers moments, desconcert, molt patiment, presó i exili. Alguns, ja han sortit de la presó. Altres, malgrat la Llei d'Amnistia, encara són a l'exili. S'han escrit molts llibres sobre aquest anys. La seva lectura, acurada, ens ha permès conèixer les actituds dels uns i dels altres, han quedat al descobert egos impressionants, conxorxes vaticanes, tremolors de cames, desercions i traïcions.

Crec que el moment àlgid, que ens ha portat on som, és el suport que Esquerra va donar al senyor Illa perquè presidís la Generalitat. El senyor Illa, que va sortir a manifestar-se amb els enemics més ferotges i rancis de l'independentisme. Al senyor Illa que, d'acord amb la seva visió d'Espanya, s'esforça per afeblir el sentiment de pertinença dels catalans i minimitzar la importància dels símbols que representen la catalanitat i que ell considera folklòrics i sobrers per a una bona convivència.

Diuen que Esquerra té dues ànimes. La que intensifica la seva mirada social i la que prioritza la independència de la Nació. Francament, no entenc aquesta dicotomia. No hi pot haver plantejaments socials en un país com el nostre. Catalunya és espoliada,

no pot decidir cap tipus de polítiques nacionals, ni culturals ni d'habitatge, no pot fer polítiques educatives adients a la situació actual, ni com acollir els immigrants, ni com preservar la seva llengua...

Fins ara, a Esquerra ha dominat el secretisme, la manipulació, el silenci. Conec molts militants d'Esquerra i fa temps que em faig creus de la seva nul·la resistència als canvis més que substancials que, en el partit es van esdevenint. S'ha de ser molt miop per no adonar-se que, els discursos a Madrid, primer d'en Tardà i ara d'en Rufian els portarien a l'atzucac en què es troben.

Per això celebro que s'obrin portes i finestres i passi l'aire fresc. Prou de polítiques vaticanes. Sembla que, a Girona, comença una nova època. De moment, sabem que a les primàries per decidir el cap de llista de les properes eleccions municipals de Girona només hi han participat 57 candidats. **57 candidats.** Doncs quants militants té Esquerra a Girona?

Transparència, transparència, transparència.

Teresa Casals

La sardana, ambaixadora de Catalunya

La Sardana és la dansa més bella / De totes les danses que es fan i es desfan.

Sardana (probablement de *cerdana*: 'natural de la Cerdanya'). La dansa nacional de Catalunya, una elegant dansa en cercle, executada solemnement i interpretada amb la música de la cobla, un conjunt tradicionalment format per flabiol i tamborí, tible i tenora, i a partir d'aquests, amb una instrumentació més variada que inclou dues trompetes, fiscorn, altres instruments de metall i contrabaix.

Estilísticament, la música té més semblança amb la de la Provença més que la d'altres músiques espanyoles.

(*Veronique Nelson, a "The New Groove, Dictionary of Music and Musicians"*)

La sardana avui, a Catalunya

Des del segle XIX, la sardana ha representat la identitat catalana. És una afirmació categòrica, de les que jo no acostumo mai a fer, però que s'imposa per l'evidència. Parlem dels nostres signes identitaris, que més enllà de la renovació duta a terme per Pep Ventura s'ha anat consolidant com una activitat gairebé quotidiana a Catalunya en tot el seu àmbit territorial, inclosa la part nord i arribant en alguns punts dels territoris veïns.

Com sempre, a tot allò que ens ajuda a sentir i mantenir la nostra pròpia identitat, l'estat repressor s'hi ha tornat, com ja sabem, tot menyspreant, intentant silenciar com si no hi hagués res, si cal ridiculitzant, i finalment prohibint directament les manifestacions culturals catalanes. Actualment

Caramelles de pagès a Cardona, Pasqua 6 d'abril, 1980, de matinada.

és més difícil, perquè no es pot argumentar un antiespanyolisme en les activitats (ui, no seria democràtic!) i els poders ignoren tot el possible el que es fa. Com que no es pot reconèixer allò que no existeix, però ja que saben que sí que existeix, les ajudes culturals acostumen a ser per a tot allò que és a casa nostra i no és català. Molt important, si es vol ser govern de tothom.

Del temps que refereix l'article que acompanyo al final, no vull deixar sense esmentar un fet que per aquells anys va tenir lloc a la televisió espanyola (la única que hi havia els anys 60): Es va fer un concurs televisiu de "los bailes españoles" organitzat pels "Coros y Danzas de España", de la secció femenina de la falange. Potser molts lectors ho podeu recordar, la vencedora va ser la sardana. Al cap de pocs anys la secció femenina va extingir-se i no recordo haver vist ni sentit comentaris

de l'inesperat final del concurs.

Efectivament, avui segueixen funcionant les escoles sardanistes, els aplecs, els concursos anuals de compositors, la ciutat capital de la sardana (enguany és Olot) i tot sota l'aixopluc de SomSardana, l'ens que empara la representació i difusió de tota l'activitat sardanista dins i fora de Catalunya, ja sigui a través d'activitats pròpies o de les activitats de les entitats confederades.

I com sempre, amb molta feina pel davant. Convido doncs als lectors a llegir l'article sobre la sardana i a treure conclusions:

<https://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2388604-una-nova-era-per-a-la-sardana.html>

Ramon Alonso

Transversalitat i unitat: L'ANC en el punt de mira

En poc temps, el president de l'Assemblea Nacional Catalana ha fet dues intervencions que potser no han estat del tot encertades i que, crec, es mereixen un comentari perquè afecten directament als dos pilars fonamentals de la creació de l'ANC: transversalitat i unitat

A l'inici de setembre, el president de l'ANC va participar en el show de comiat de la flotilla que, en teoria, ha de trencar el bloqueig israelià a Gaza. Les seves paraules concretes foren "els independentistes de Catalunya i dels Països Catalans estem per la llibertat de Palestina. Com que desitgem

l'autodeterminació dels pobles, també desitgem la seva. Al revés també hauria de ser, cosa que no sempre passa". D'aquestes paraules se'n va fer ressò la mateixa Assemblea que, entre altres notificaciones, en va fer una piulada que annexo. Per tant, el mateix Llach i l'ANC se situen a favor de Palestina i hi tenen tot el dret, només faltaria.

Evidentment, no poso en dubte que qualsevol persona pugui pensar, dir i defensar les seves idees, només faltaria. Però sí que crec que és molt difícil separar el càrrec de la persona i que això sempre s'ha de considerar. És a dir, si en Llach hagués dit aquestes paraules a escala individual, com a personatge públic, es pot entendre. Però resulta que ell disposa d'un càrrec que el porta arreu i del qual ell n'ha de ser plenament conscient. Per tant, encara que les hagués dit a nivell individual (perquè hi creu), el càrrec que l'acompanya les incorpora "sense voler" pel fet d'ostentar el càrrec. Però és que a banda d'ell, la mateixa ANC confirma i ratifica aquestes paraules a través dels mitjans i, per tant, se les fa seves amb la qual cosa, la mateixa ANC "està per la llibertat de Palestina".

No entraré a dir si s'ha d'estar amb Palestina, amb Israel o amb ningú (només estic segur que estic per la pau a tot el món), però sí que crec que ni en Llach a títol individual, però amb el càrrec de president de l'ANC, ni l'Assemblea mateixa han actuat correctament. Perquè una de

les característiques més transcendents de l'ANC és la seva transversalitat política i la unitat en la lluita independentista català. I fent aquestes declaracions, tant el president com l'ANC travessen el pont de la transversalitat i se situen, innecessàriament, en un terreny polític on no tots els associats de l'ANC ens hi trobem a gust. És a dir, i per ser breus, feia falta que en Llach i l'ANC es mullessin d'aquesta manera? Beneficia en alguna cosa l'objectiu fundacional de l'ANC respecte de poder tenir el nombre més gran d'afiliats possible per assolir la independència de Catalunya? On queda la transversalitat de l'ANC? És un tema molt delicat i espero que es puguin interpretar aquestes paraules de manera correcta.

Després, com a comentari a una notícia de *El Mundo* (El Mundo!) i també en una piulada, destacava el fet que "un 50,8 % de los votantes d'AC optaria por el "sí" en un referèndum de autodeterminación" i hi afegia "la faran la independència, nostrada i cristiana. Mare de déu", en referència a AC.

No insistiré en la problemàtica d'ostentar la presidència de l'ANC que ja s'ha tractat abans. Més enllà del comentari absurd per ell tot sol (qui vulgui fer la independència de Catalunya que la faci i després ja veurem si la fem cristiana o agnòstica), també està dient una cosa potser encara més greu: que posa en dubte la validesa del

sentit nacional i independentista d'uns votants perquè voten a una formació o a una altra. És a dir, segons ell, els vots independentistes dels votants d'Esquerra tenen més pes que els vots independentistes dels votants d'Aliança. I ho diu el president de l'Assemblea Nacional Catalana.

I nosaltres que ens pensàvem que en la lluita per la independència hi cabíem tots sense mirar el color, raça, gènere... quins il·lusos que estem fets! A diferència de l'1 d'octubre de 2017, quan tornem a ocupar els carrers, es veu que hauré de preguntar al nostre veí què ha votat per comptar-lo o no. I si ha votat a Aliança no confiar-hi gens perquè serà un indepe... d'aquella manera... ves a saber...

I algú dirà: *no, home no, no va per aquí el comentari sinó que destaca el "només" quan Aliança diu que és tan independentista.* D'acord, però llavors potser encara és pitjor perquè quants votants de la CUP, d'Esquerra o de Junts són indepes? (no ho busqueu, segons el CEO, un 63 %, un 55 % i un 70 % respectivament, i un 60 % els d'Aliança). En algun lloc vaig llegir que el 8 % dels votants del PP estarien disposats a votar que sí a la independència de Catalunya. És que aquests 8 % no els hem de comptar? Que no ens havíem de comptar tots? Que no havíem d'estar units en la lluita vinguéssim d'on vinguéssim? O és que encara estem amb aquell lema de l'esquerra que tant de mal ha fet del "Catalunya serà socialista o no serà"? Perquè, de moment, Catalunya és socialista **però no és**. Sabem que en Llach no és polític i això el pot disculpar, però comentaris com aquestes dos crec que no els hauria de repetir perquè desmunten allò que l'ANC encara mantenia: **transversalitat i unitat**. I si això cau de l'ANC, caurà la mateixa ANC.

Nicolau Sagrera

Que què?

Tinc diverses anècdotes viscudes amb relació al català que més d'una vegada m'han sorprès de com reacciona la gent.

Fa pocs dies vaig anar a petar al bar típic i tradicional regentat, com no, per xinesos. A la barra hi havia una desena de persones i se sentia el xivarri habitual d'aquests establiments. Volíem dinar alguna cosa encara que no hi havia gaire per triar fora dels plats d'arròs o pasta tradicionals de la seva cultura. Vàrem seure en una de les taules i demanàrem al cambrer que estava al taulell un parell de plats: "Un plat de fideus fregits i un d'arròs tres delícies" "i per beure un Nestea i una Coca-cola Zero". Instantàniament es va fer un silenci sepulcral, una dotzena o més d'ulls ens miraren, girant tots el cap a la vegada. Uns semblàvem indignats, altres espantats, altres com si veiessin uns fantasmes, altres astorats i els de més enllà amb la mirada de no entendre res, però encuriósits. Havien sentit demanar en una llengua estrangera, desconeguda, inintel·ligible, vinguda del passat i que semblava extingida. Al cambrer xinès, acostumat a no sentir mai el català, li indicàrem els plats triats assenyalant-los a les fotografies de la carta. No entenia que "fideus fregits" són "fideos fritos" i que "arròs fregit tres delícies" és "arroz frito tres delicias". La resta de la gent tampoc entenien perquè ens adreçaven en català al cambrer xinès.

L'altre dia, al tard, quan anava a creuar el carrer, s'atura un cotxe al meu davant i el conductor em pregunta per una adreça. Jo li explico "Tot recte fins arribar al creuament i giri a la dreta..."

Abans d'acabar la frase sento en un to fort i ofensiu: "En catalán, no?" "Qué no hablas castellano?"

La resposta em va sortir automàtica i sense pensar-la: "No parlo castellà". L'home em va fer una mirada de despreci i d'ofès i va marxar. La meva intenció era expressar desconeixement del castellà, però no una negativa a parlar-lo.

Estem al Garraf al temple budista. La guia inicia la visita donant totes les explicacions en català i sense rebre cap queixa. De cop i volta es gira i pregunta "Disculpen, todo el mundo entiende el catalán, ¿verdad? ¿Hay alguien que tenga dificultades para entenderlo?, porque podemos dar las explicaciones en castellano". Naturalment s'aixecaren diversos braços demanant el castellà. A partir d'aquell moment va continuar en castellà. Un de nosaltres va alçar la mà i imitant el català del nord digué "Jo soc de Perpinyà i no entenc el castellà. A més aquesta visita és programada en català, oi". La guia va adonar-se que havia fet el ridícul de proposar el canvi de llengua quan ningú li havia demanat res i va utilitzar el català la resta de la visita. Tampoc ningú va protestar, malgrat haver alçat la mà poca estona abans.

Un dia estava prop de l'estació de Sants quan una parella de japonesos va demanar-me unes indicacions per arribar a l'hotel. Amablement jo els vaig contestar en català perquè el meu anglès és mínim. Vaig utilitzar també molta gesticulació per fer-me entenedor. Van quedar agraïts i sembla que entengueren prou bé les meves explicacions. A

la feina, no sé perquè, ho vaig comentar. Automàticament un company va saltar "Mira que n'est d'animal, els havies d'haver parlat en castellà!". Li vaig contestar. "Perquè, si es notori que desconeixen el castellà tan com el català?". Havia estat ell qui havia quedat en ridícul.

En una botiga de les antigues "tot a cent" regentada per xinesos tenia serioses dificultats comunicatives amb el propietari. No entenia la meva comanda. De cop i volta apareix una nena d'uns 5 anys, possiblement la seva filla, i sense que ningú li demanés, va traduir la meva conversa fil per randa suposo que al xinès mandarí. Aquesta noia era un clar exponent d'un dels petits èxits de la immersió lingüística.

Retrocedim a l'any 1973, a l'estiu, a l'interior d'un tren creuant La Manxa de retorn a Barcelona. Estàvem xerrant sobre l'èxit de la ruta del Quixot que estàvem finalitzant. Una senyora gran entra en la nostre conversa i diu "Que simpáticos y jóvenes que sois" "¿viajais solos?" "¿Qué lengua hablais, sois franceses, verdad?" Nosaltres li contestarem que som catalans. La dona, poc convençuda va insistir: "Hablais muy bien el castellano, pero si no sois franceses quizás seais italianos". Malgrat intentar explicar-li i insistir que som de Barcelona, ella no va baixar del burro. En arribar a la seva parada es va acomiadar tot dient: "Sois unos italianos muy bromistas"

Oriol Bonastre

